

SXEDIO.762

7.3.1964: ΣΚΛΗΡΕΣ ΣΥΓΚΡΟΥΣΕΙΣ ΜΕ ΔΕΚΑΔΕΣ ΝΕΚΡΟΥΣ ΚΑΙ ΤΡΑΥΜΑΤΙΕΣ ΣΤΗΝ ΠΟΛΗ ΤΗΣ ΠΑΦΟΥ. ΚΑΙ ΣΥΓΚΡΟΥΣΕΙΣ ΣΤΟΥΣ ΠΡΟΠΟΔΕΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΙΛΑΡΙΩΝΑ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΗΣ ΚΕΡΥΝΕΙΑΣ

Την έγκριση του ψηφίσματος του Συμβουλίου Ασφαλείας της 4ης Μαρτίου με το οποίο αποφασίστηκε η εγκαθίδρυση Διεθνούς Ειρηνευτικής Δύναμης για την ΚΥΠΡΟ (ΟΥΝΦΙΚΥΠ) ακολούθησε νέος κύκλος αίματος επό μέρους των Τούρκων, οι οποίοι έβλεπαν την προώθηση των σχεδίων τους για δημιουργία χωριστού κράτους ή διοίκησης να αναστέλλονται, τουλάχιστον για τρεις μήνες, ενώ η Τουρκία, αφού ενέκρινε το σχετικό ψήφισμα, θα απέφευγε να επέμβει στη νήσο, τουλάχιστον για ένα τρίμηνο, όσο δηλαδή θα ίσχυε η ισχύς της Ειρηνευτικής Δύναμης των Ηνωμένων Εθνών, όπως επίσημα το είχε αναγνωρίσει και η ίδια.

Ωστόσο η Τουρκία δεν θα έμενε αδρανής, αλλά θα απειλούσε και πάλι με επέμβαση σαν η κατάσταση έπαιρνε όλο και νέες διαστάσεις με άγριες συγκρούσεις στον Άγιο Ιλαρίωνα με ιδιαίτερη ένταση στην Πάφο.

Ευθύς μετά την έγκριση του ψηφίσματος ο Πρόεδρος Μακάριος έκανε μια πολύ θερμή χειρονομία προς τους Τούρκους: Κάλεσε τις Ελληνικές δυνάμεις να παραδώσουν αμέσως μέχρι τις 7 Μαρτίου όλους τους Τούρκους ομήρους για να μεταφερθούν σε ασφάλεια στο Αρχηγείο Αστυνομίας όπου έγιναν διευθετήσεις για να τους παραλάβει ο Διεθνής Ερυθρός Σταυρός για να τους μεταφέρει στις ελεγχόμενες περιοχές από τους Τούρκους ή στα χωριά τους.

Πρόσθετε ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος:

"Έχω την βεβαιότητα ότι άνευ οιασδήποτε δικαιολογίας ή καθυστερήσεως θα υπάρξει εις τούτο πλήρης συμμόρφωσις, τυχόν παράλειψις συμμορφώσεως θα συνεπάγεται αυστηράν τιμωρίαν. Η από ελληνοκυπριακής πλευράς χειρονομία αυτή δεν θα συνδεθή με οιασδήποτε όρους προς την

τουρκοκυπριακήν ηγεσίαν. Ελπίζω όμως ότι θα υπάρξει και εξ αυτής ανάλογος ανταπόκρισις και χειρονομία".

Η απάντηση όμως των Τούρκων στη χειρονομία αυτή του Προέδρου ήταν και πάλι νέο αίμα.

Ας δούμε τι έγινε **5** Μαρτίου, επομένης της έγκρισης του ψηφίσματος από τη Βουλή:

Μικροσυγκρούσεις στην πόλη και επαρχία Κερύνειας που συνεχίζονταν τις τελευταίες ημέρες κορυφώθηκαν με αποτέλεσμα η πόλη να μοιάζει με εμπόλεμη περιοχή. Η Μικτή Επιτροπή Επαφής επισκέφθηκε το Καζάφани όπου δυο τουρκοκύπριοι πρώην αστυνομικοί παρουσιάστηκαν ως εκπρόσωποι του καθεστώτος των Τούρκων για να συζητήσουν την κατάσταση, δίνοντας κάποιας μορφής οντότητα στη ψευδοδιοίκηση τους, αλλά εκδιώχθηκαν.

Παράλληλα Τούρκοι του χωριού Τέμπλος απειπειράθησαν να καταλάβουν κατοικία έξω από την Κερύνεια για να την μετατρέψουν σε φυλάκιο, αλλά εκδιώχθηκαν. Εναντίον της περιοχής της Κερύνειας ρίφθηκαν και πυρά από το φρούριο του Αγίου Ιλαρίωνα το οποίο έθεσαν υπό τον έλεγχο τους οι Τούρκοι.

Επίσης οι Τούρκοι έβαλαν και εναντίον του δημοτικού Σχολείου Καρμίου.

Γύρω στα μεσάνυκτα ξέσπασαν συγκρούσεις στους πρόποδες του Φρουρίου Αγίου Ιλαρίωνα μεταξύ Τούρκων και δυνάμεων του κράτους.

ΜΑΧΕΣ ΣΤΗΝ ΠΑΦΟ

Οι συγκρούσεις γενικεύονταν στην επαρχία Κερύνειας, ενώ στην Πάφο σημειώθηκε έξαρση της κατάστασης όταν Τούρκοι επετέθησαν ξαφνικά εναντίον Ελλήνων στην αγορά της πόλης στις **7** Μαρτίου, ημέρα Σάββατο, καθώς ο κόσμος ψώνιζε για το Σαββατοκυρίακο.

Ό,τι ακολογήθηκε ήταν ένα φοβερό μακελειό με τρεις νεκρούς και δεκάδες τραυματίες. Πολλοί καταστηματαρχες αναγκάστηκαν να καταφύγουν στα καταστήματά τους όπου πέρασαν δραματικές στιγμές,

καθώς η αγορά της πόλης βρισκόταν στο έλεος των Τούρκων ενόπλων, οι οποίοι τους συνέλαβαν ως ομήρους.

Στην Πάφο έσπευσε αμέσως ο Υπουργός Εσωτερικών Πολύκαρπος Γιωρκάτζης μαζί με τον διοικητή της Ειρηνευτικής Δύναμης Στρατηγό Γκιάνι και σε δήλωση του ανέφερε **(8.3. 64 επίσημη ανακοίνωση αρ. 15)**:

"Εκ της επιτοπίου εξετάσεως διεπίστωσα ότι οι Τούρκοι είχαν εφαρμόσει εν καλώς προμελετημένον σχέδιον διά την δολοφονίαν αμάχου πληθυσμού και την κατ' αυτόν τον τρόπον τρομοκράτησιν των κατοίκων.

Επωφελήθησαν της συνήθους κατά το Σάββατον καθόδου των χωρικών εις την κεντρικήν αγοράν της πόλεως, διά διαφόρους αγοραπωλησίας και όλως αιφνιδίως ήρχισαν να πυροβολούν αδιακρίτως διά παντός τύπου όπλων, κατ' ανυπόπτων ανθρώπων, οίτινες ευρίσκοντο εις την αγοράν και τα πέριξ καταστήματα. Από του μιναρέ του τουρκικού τεμένους του Κτήματος επολυβολείτο βαρέως ο άμαχος πληθυσμός και ο ελληνικός τομεύς της πόλεως. Τούρκοι ένοπλοι τρομοκράται εισήλασαν εντός της αγοράς πυροβολούντες και απήγαγον περίπου **300** άτομα, υπό την απειλήν όπλων.

Εκ της κτηνώδους αυτής επιθέσεως κατ' ανυπόπτων πολιτών και γυναικοπαίδων εφονεύθησαν πέντε άτομα, εκ των οποίων δύο γυναίκες και μία **15**έτις μαθήτρια. Άλλος πολίτης συλληφθείς ως όμηρος εξετελέσθη αργότερον και το πτώμα του ερρίφθη εις τας οδούς. Ετραυματίσθησαν επίσης άλλοι **38** πολίται, μεταξύ των οποίων δύο μαθηταί ηλικίας **14** ετών".

Εξ άλλου το πρώτο ανακοινωθέν του Γραφείου Δημοσίων Πληροφοριών για τα επεισόδια ανέφερε:

7 ΜΑΡΤΙΟΥ 1964: Μικρόν προ της μεσημβρίας της σήμερον τούρκοι τρομοκράται ήρχισαν βάλλοντες αδιακρίτως από μιναρέδες και χωρωμένα τουρκικά κτίρια εις την περιοχήν της αγοράς Κτήματος εναντίον Ελλήνων, οίτινες ευρίσκοντο εις την αγοράν κάνοντες τα ψώνια των. Ο νέος αστυνομικός σταθμός εντός της αγοράς εδέχθη επίσης καταιγισμόν πυρός.

Κατά τον χρόνο της επιθέσεως ευρίσκοντο περί τας **2.000** Ελλήνων εντός της αγοράς.

Δυνάμεις ασφαλείας έλαβον θέσεις και υπερασπίζονται την περιοχήν. Δύο Ελληνες, εφονεύθησαν, ενώ πολλοί τραυματίσθηκαν. Βρετανικά στρατεύματα, τα οποία επυροβολήθησαν υπό των Τούρκων, ανταπέδωσαν το πυρ. Εις βρετιανός στρατιώτης ετραυματίσθη. Πλέον των πενήκοντα Ελλήνων, οίτινες επαγιδεύθησαν εντός της αγοράς κατά τον χρόνο των πυροβολισμών, αναφέρονται ως συλληφθέντες ως όμηροι υπό των Τούρκων τρομοκρατών. Οι Τούρκοι τρομοκράται έκαμαν χρήσιν τεθωρακισμένης μπουλτόζας. Μεταξύ των σοβαρώς τραυματισθέντων είναι ο αστυνομικός Μιλτιάδης Χριστοδούλου, όστις ευρίσκετο εν υπηρεσία εις τον Αστυνομικόν σταθμόν της αγοράς. Ούτος επυροβολήθη και ετραυματίσθη εις την κεφαλήν, παρά το γεγονός ότι αι δυνάμεις ασφαλείας είχαν παύσει τους πυροβολισμούς και οι Τούρκοι είχαν υποσχεθή να πράξουν το ίδιο.

7 ΜΑΡΤΙΟΥ 1964: Εν συνεχεία προς το υπ' αρ.1 ανακοινωθέν εν σχέσει με την επίθεσιν Τούρκων εις Κτήμα ανακοινούται ότι περί την **10ην** πρωϊνήν της σήμερον Τούρκοι στασιασταί αιφνιδίως και άνευ προειδοποιήσεως εξαπέλυσαν γενικήν επίθεσιν κατά του Ελληνικού τομέως της πόλεως και κατά Ελλήνων πολιτών, οίτινες ευρίσκοντο εντός της αγοράς. Οι Τούρκοι επυροβόλουν από μιναρέν και άλλας άχυρωμένας θέσεις τον τουρκικόν τομέα, αδιακρίτως κατά καταστηματαρχών και άλλων πολιτών εκτελούντων ησύχως τας εργασίας των εντός της αγοράς.

Αργότερον οι Τούρκοι επροχώρησαν και έλαβον θέσεις πέριξ του Ελληνικού τομέως περικυκλώσαντες και αποκόψαντες ούτω εντός καταστημάτων και οικιών περί τους **500** Ελληνας.

Συνεπεία της τουρκικής επιθέσεως εφονεύθησαν τρεις Ελληνες μεταξύ των οποίων δύο γυναίκες. Αι δύο φονευθείσαι είναι η Αριάδνη Νικόλα, ηλικίας **50** ετών, και η Γαλάτεια Ζήνωνος Χριστοφίδου

15 ετών. Ο φονευθείς ανήρ είναι ο **22**έτης Κώστας Γεωργίου Φώτης.

Ετραυματίσθησαν ωσαύτως **23** πρόσωπα, εξ ων τρία σοβαρώς, άνω των **100** δε Έλληνες, εκ των ευρισκομένων εις την αγοράν συνελήφθησαν υπό των Τούρκων ως όμηροι. Οι επιδρομείς εχρησιμοποίησαν βαρέα και αυτόματα όπλα και τεθωρακισμένην μπουλτόζαν.

Τα βρετανικά στρατεύματα, τα ευρεθέντα εις την σκηνήν των επεισοδίων, ανταπέδωσαν το πυρ επί **2** περίπου λεπτά, κατόπιν του τραυματισμού Βρετανού στρατιώτου υπό του πυρός των Τούρκων κατά τα πρώτα στάδια της επιθέσεως. Αι νόμιμοι δυνάμεις της Δημοκρατίας επέδειξαν αξιέπαινον αυτοσυγκράτησιν εν όψει της απροκλήτου επιθέσεως, καταβάλλοντα δε μεγάλα προσπάθεια προς παρεμπόδισιν της εξαπλώσεως του πυρός και πρόληψιν αντιποίνων εκ μέρους των Ελλήνων. Ηρχισαν συζητήσεις διά την άμεσον απόλυσιν των ομήρων και την άρσιν του αποκλεισμού υπό των Τούρκων. Ελπίζεται ότι αι νόμιμοι δυνάμεις δε θα υποχρεωθούν να αναλάβουν οιανδήποτε δράσιν διά την άμεσον απόλυσιν των ομήρων.

Εξ άλλου επίσημος εκπρόσωπος προέβη στην ακόλουθη δήλωση σχετικά με τα επεισόδια στην Πάφο:

"Κατά την διάρκειαν των τελευταίων δύο ημερών οι Τούρκοι στασιασταί προκαλούν πολυάριθμα επεισόδια καθ' άπασαν την νήσον εν τη προσπάθεια των όπως δημιουργήσουν την εντύπωσιν ότι συνεχίζονται αι συγκρούσεις και όπως καταλάβουν θέσεις εν όψει της αφίξεως εις Κύπρον της Δυνάμεως των Ηνωμένων Έθνών και των προσφάτων δηλώσεων της Αγκυρας.

Τα επεισοδια της Πάφου αποτελούν το αποκορύφωμα της νέας ταύτης πολιτικής και ακολουθούν το πρότυπον των τουρκικών επιθέσεων των τελευταίων δύο ημερών. Τα επεισοδια ήσαν μία απρόκλητος επίθεσις κατά την οποίαν οι Τούρκοι επυροβόλουν αδιακρίτως κατά φιλησύχων πολιτών φονεύσαντες πέντε, τραυματίσαντες περίπου τριάκοντα και αιμχαλωτίσαντες εκατόν και πλέον

πρόσωπα"

Οι συγκρούσεις βρίσκονταν τώρα πιο έντονα κάτω από το μικροσκόπιο των Ηνωμένων Εθνών και η Κυβέρνηση με το κύρος του ψηφίσματος του Συμβουλίου Ασφαλείας προειδοποίησε ότι οι εγκληματίες δεν θα εύρισκαν ασφαλή ουρανό για να προστατευθούν. Προστίθετο στο ανακοινωθέν:

" Η Κυβέρνησις ενεργούσα μετά της δεούσης προσοχής θα λάβη πάντα τα μέτρα τα οποία θεωρεί αναγκαία διά την διατήρησιν του νόμου και της τάξεως εις ολόκληρον την νήσον και διά να στερήση τους Τούρκους της δικαιολογίας περί συνεχούς διακοινοτικής διαμάχης την οποίαν ούτοι χρειάζονται διά να καλύψουν τους απωτέρους σκοπούς των, τους στρεφόμενους κατά της εδαφικής ακεραιότητος της χώρας και των συμφερόντων ολοκλήρου του λαού.

Η αυτοσυγκράτησις η επιδειχθείσα μέχρι τούδε υπό της Κυβερνήσεως δέον να μη παρεξηγηθή ως ανοχή τοιούτων απροκλήτων επιθέσεων. Οι ένοχοι δέον να γνωρίζουν ότι δεν θα επιτραπή εις αυτούς να συνεχίσουν τοιαύτας προκλητικάς και εγκληματικάς ενεργείας με την ελπίδα ότι κατόπιν των επιθέσεων των θα σωθούν και θα παραμείνουν ατιμώρητοι δυνάμει συμφωνίας περί καταπαύσεως του πυρός, ήτις συνήθως επιβάλλεται άμα τη άφίξει βρετανικών στρατευμάτων εις την σκηνήν των επεισοδίων.

Έχει αποδειχθή ότι τοιαύτη ακροσφαλής κατάπαυσις του πυρός δεν εξυπηρετεί την μακροπρόθεσμον ειρήνην καθότι εις εκείνους οίτινες προκαλούν τοιαύτα επεισόδια επιτρέπεται να διαφύγουν και να συνεχίσουν την εγκληματικήν σταδιοδρομίαν των αλλού και όταν παρουσιασθή η ευκαιρία".

Από τα επεισόδια μάκραινεν και ο κατάλογος των θυμάτων των τουρκικών επεισοδίων. Επίσημα καστάλογος για τα θύμαστα δόθηκε στις 7 Μαρτίου: Τρεις νεκροί, 22 τραυματίες, και πέραν των 200 όμηροι.

Πολλά από τα θύματα ήσαν γυναικόπαιδα από

ηλικίας **13** χρονών ή γέροντες μέχρι **70** χρονών.

Νεκροί ήσαν (όπως είχε ήδη ανακοινωθεί) οι Αριάδνη Νικολάου, **50** χρονών, Γαλάτεια Χριστοφόρου, μαθήτριά **15**, και Κώστας Γεωργίου **22**.

Τραυματίες οι Πλαστήρας Σιμιλλίδης, Αριστόδημος Χαραλάμπους, Χριστάκης Γεωργίου, Σάββας, Ανδρέας Χατζηκωσταντή, Αρέστης Λαμπή, Γεώργιος Σαββίδης, Σταύρος Δημητρίου, Αντιγόνη Γεωργίου, Ελένη Ηρακλη, Μιλτιάδης Χριστοδούλου, Γεώργιος Επιφανίου, Μιχαήλ Πογιατζής **16** χρονών, Σταύρος Ιωάννου, Δήμος Αρμεύτης, Χαράλαμπος Χατζηκυριάκου, Χαράλαμπος Βρυωνή, Σωτηρούλα Χριστοδούλου **13**, Κυριάκος Χριστοδούλου και Ιάκωβος Δημητρίου **72**.

8 ΜΑΡΤΙΟΥ: Οι προειδοποιήσεις του κράτους δεν έμειναν στα λόγια αλλά έγιναν πράξη. Ακολούθησε αντιεπίθεση εναντίον τους. Η ασφικτική πίεση τους ανάγκασε τελικά να υποχωρήσουν και να παραδοθούν, παραδίδοντας ταυτόχρονα και τους ομήρους που κρατούσαν, περισσότεροι από τους οποίους ήσαν γυναικόπαιδα και γέροντες.

Αναφερόταν σε επίσημο ανακοινωθέν της **8ης** Μαρτίου:

"Το Γραφείο Δημοσίων Πληροφοριών ανακοινώνει ότι, συμφώνως προς τας τελευταίας πληροφορίας εκ Κτήματος (ώρα **11** π.,μ. απελύθησαν υπό των Τούρκων τρομοκρατών και άλλοι Έλληνες, του ολικού αριθμού των απολυθέντων ανελθόντος μέχρι τούδε εις **198**).

Πλείστοι τούτων είναι γέροντες και γυναίκες. Οι παραμένοντες εισέτι εις χείρας των στασιαστών είναι ηλικίας μεταξύ **18** και **40** ετών. Εχει διαπιστωθή ότι της γενικής επιθέσεως κατά την Ελλήνων εντός της αγοράς Κτήματος προηγήθη επεισόδιον, κατά το οποίον δύο Τούρκοι, εις εκ των οποίων τέως ταχυδρομικός υπάλληλος, επυροβόλησαν διά περιστρόφων εναντίον Ελλήνων καταστηματαρχών εις την καρδίαν της αγοράς.

Τούτο προφανώς ήτο το σύνθημα διά την

τουρκικήν επίθεσιν, διότι ταυτοχρόνως ομάδες ενόπλων Τούρκων εξήλθον ωχυρωμένων τουρκικών οικιών και ήρχισαν βάλλοντες κατά των Ελλήνων αδιακρίτως. Αλλαι συμμορίαί ενόπλων Τούρκων περιεκύκλωσαν Έλληνας άνδρας και γυναικόπαιδα. Τινές των Ελλήνων εζήτησαν καταφύγιον εις καταστήματα, αλλ' οι τρομοκράται παρεβίασαν τας θύρας τούτων και τους συνέλαβαν".

9 ΜΑΡΤΙΟΥ 1964: Η αντεπίθεση των δυνάμεων του κράτους στην Πάφο ήταν και αιματηρή και αποτελεσματική. Οι Τούρκοι, παρά τον οπλισμό που διέθεταν δεν μπορούσαν να τα βγάλουν πέρα με την Αστυνομία και τις άλλες δυνάμεις των Ελλήνων πολιτών, που έδρασαν κάτω από το άγρυπο μάτι του Πολύκαρπου Γιωρκάτζη που πήγε στην περιοχή για επιθεώρηση της κατάστασης, και στο τέλος αναγκάστηκαν να υποχωρήσουν.

Την αντεπίθεση ακολούθησε συμφωνία στις **12** Μαρτίου, την οποία πέτυχε ο προεδρεύων της Δημοκρατίας, Πρόεδρος της Βουλής Γλαύκος Κληρίδης, ο οποίος αντικαθιστούσε το Μακάριο που απουσίαζε στην Αθήνα για την κηδεία του Βασιλέα Παύλου.

Η κατάρρευση των τουρκικών δυνάμεων ολοκληρώθηκε στις **9** Μαρτίου, όπου σύμφωνα με νυκτερινή ανακοίνωση του Γραφείου Δημοσίων Πληροφοριών (αρ **19**) αναφερόταν ότι "αι τελευταία εκ Πάφου πληροφορίαί αναφέρουν ότι αι δυνάμεις ασφαλείας εκυρίευσαν σημαντική ποσότητα όπλων και πολεμοφοδίων, περιλαμβανομένων επιτοπίως κατασκευασθέντων όλμων".

Όλα βρέθηκαν, σύμφωνα με την ανακοίνωση, σε οχυρό που είχε καταληφθεί από τις δυνάμεις ασφαλείας.

Προστίθετο στη ίδια ανακοίνωση:

"Αι τουρκικάί αμυντικάί θέσεις κατέρρευσαν και οι επαναστάται εγκαταλείπουν τας θέσεις των την μίαν μετά την άλλην, συγκεντρούμενοι εις μικράν περιοχήν εις το κέντρον του τουρκικού τομέως, εις την οποίαν έχουν ωσαύτως καταφύγει πολλάί

εκτοντάδες γυναικοπαίδων. Εάν αι δυνάμεις ασφαλείας συνέχιζαν την καταδίωξιν των στασιαστών, τούτο θα έθετεν εις κίνδυνον την ζωήν και την ασφάλειαν των γυναικοπαίδων τούτων.

Ούτω με την έλευσιν του σκότους, αι δυνάμεις Ασφαλείας εσταμάτησαν την προέλασιν των, ίνα μη εκθέσουν εις κίνδυνον ανθρωπίνας ζωάς και κατοπιν υποσχέσεως των Τούρκων, ότι θα εξήταζον την αποδοχήν ωρισμένων όρων τεθέντων υπό των Δυνάμεων Ασφαλείας. Οι όροι είναι ότι οι στασιασταί πρέπει να εγκαταλείψουν και καταστρέψουν πάσας τας ωχυρωμένας αυτών θέσεις και πολυβολεία και ότι πρέπει να παραδώσουν τα όπλα των και να αποδεχθούν το δικαίωμα των νομίμων δυνάμεων του κράτους να περιπολούν εις ολόκληρον την πόλιν, περιλαμβανομένου και του τουρκικού τομέως, κατοχυρουμένης ούτω της ασφαλείας ολοκλήρου του πληθυσμού.

Αι δυνάμεις ασφαλείας, μη επιθυμούσαι να εκθέσουν εις κίνδυνον την ζωήν γυναικών και παιδίων, εσταμάτησαν την προέλασιν των, ούτως, ώστε να καταστή δυνατή συμφωνία επί διευθετήσεων διά την απομάκρυνσιν των γυναικοπαίδων".

Η αντεπίθεση των δυναμεων του κράτους δεν ηταν χωρίς απώλειες. Αντίθετα τρεις νέοι και ένας πενηνταπεντάχρονος έχασαν τη ζωή τους και άλλοι **26** τραυματίστηκαν.

Νεκροί ήσαν οι Κώστας Αθηναγόρου Καρνάβαλος, **25** χρονών, από το Μέσα Χωριό, Βλαδίμηρος Ηρακλέους **27** χρονών, από την Τσάδα και Ανδρέας Γερούδης, **20** χρονών, από τη Γαλάτα και Νεόφυτος Χαλάμπους, **55** χρονών, από την Καλλέπια.

Οι άλλοι τραυματίες ήσαν αστυνομικοί και νέοι μεταξύ **19** και **36** χρονών: Χριστόδουλος Χρυσάνθου, Αμαργέτη, Αγαθάγγελος Δανιήλ, Σαλαμιού, Αντωνάκης Παπαλουκά, Μέσα Χωριό, Δημητρακης Παπαμιλιτιάδου, Αρκάκα, Στέλιος Χατζηθεμιστού, Αγ. Επίκτητος, Ανδρέας Στυλιανού, Κτήμα, Βάσος Ηλία, Φιλιά, Σολωμός Κλεάνθους Φιλιά, Πετράκης Γεωργίου Κτήμα, Ανδρέας

Μαλέκκος, αστυνομικός, Ανω Ζώδια, Βάσος Θεοχάρους, Κτήμα, Χαράλαμπος Κατζάης, αστυνομικός, Καμινάρια, Ανδρέας Δημητρίου, αστυνομικός Γέρι, Νεόφυτος Νικήτα, Κονιά, Μιχάλης Κακουλλής, Σπήλια, Θάσος Νατιώτης, Λεμεσός, Ανδρέας Χαμπιαουρής, Εμπα, Νεάρχος Στυλιανού, Χοολέτρια, Φοίβος Εθελοντής Γεροσκήπου, Γεώργιος Χρ. Κόκκινος, αστυνομικός, Κτήμα, Σωτήρης Πιττοκοπίτης, Κτήμα, Φίλιππος Αυγουστή, αστυνομικός, Κτήμα, Πανίκος Γωργίου Κτήμα, Γεώργιος Ιωάννου Αρκάκα, Λεόντιος Γεωργίου Πόλη Χρυσοχούς και Φοίβος Ιακωβίδης, Λευκωσία.

12 ΜΑΡΤΙΟΥ 1964: Στις 12 Μαρτίου ο Προεδρεύων της Δημοκρατίας Γλαύκος Κληρίδης πήγε στην Πάφο με ελικόπτερο για επιθεώρηση της κατάστασης και ύστερα από διαβουλεύσεις ανακοίνωσε την επίτευξη συμφωνίας με τους Τούρκους, με την οποία δέχθηκαν να κατεδαφίσουν όλα τα οχυρά και φυλάκια τους και η πόλη ολόκληρη θα περιπολείται από μικτές ένοπλες περιπόλους από δυνάμεις Ασφαλείας και Αγγλούς στρατιώτες. Το θέμα του αφοπλισμού αφέθη να αντιμετωπισθεί αργότερα σε συνεργασία με τη Διεθνή Δύναμη του ΟΗΕ.

Οι όροι της συμφωνίας προτάθηκαν επίσημα από τον Πρόεδρο Μακάριο και έγιναν εξ ολοκλήρου αποδεκτοί σε σύσκεψη που συγκροτήθηκε νωρίτερα στη βρετανική Υπάτη Αρμοστεία στη Λευκωσία, στην οποία παρεκάθησαν οι Γλαύκος Κληρίδης, Λέλλος Δημητριάδης, Ουμίτ Σουλεϊμάν Ονάν, Αζίζ Αλντάϊ, Σερ Άρθουρ Κλαρκ, οι Στρατηγοί Κάρβερ και Γκιάνι, και ο πολιτικός του σύμβουλος κ. Χάουαρντ.

Η συμφωνία πρόβλεπε:

1. Οι επιθέσεις και οι πυροβολισμοί τερματίζονται.
2. Οποιαδήποτε προώθηση θέσεων και από τις δυο πλευρές τερματίζεται.
3. Όλα τα τουρκικά οχυρά διαλύονται και νέα δεν ανεγείρονται.
4. Εφ' όσον εντός μιας εβδομάδας θα διαλύονταν τα τουρκικά οχυρά και εφ' όσον παρητηρείτο βελτίωση

της κατάστασης, τότε θα μετακινούνταν και τα ελληνικά οχυρά.

5. Η περιοχή γύρω από την αγορά κτήματος θα ελέγχεται από τις νόμιμες αστυνομικές δυνάμεις.

6. Μέχρι της 10ης π.μ. αύριο Σάββατο (14 Μαρτίου) οι δρόμοι Αφροδίτης και Φελλάχογλου, θα περιπολούνται από ένοπλες μικτές περιπόλους Ελλήνων αστυνομικών και Αγγλων στρατιωτών.

7. Κατά το ίδιο διάστημα ένοπλοι Έλληνες αστυνομικοί δεν θα εισέρχονται στην περιοχή δυτικά των δύο οδών που αναφέρθηκαν όπου βρίσκεται η τουρκική συνοικία Μούτταλου.

8. Μετά την 14ην Μαρτίου η τουρκική περιοχή θα περιπολείται από μικτές περιπόλους Ελλήνων αστυνομικών και Αγγλων στρατιωτών, όλοι δε οι άλοιοι, Έλληνες Κύπριοι ένοπλοι θα αποσυρθούν ανατολικά από τις οδούς Αφροδίτης και Φιλλάχογλου.

9. Οι Τούρκοι ψευδοαστυνομικοί Κτήματος δεν θα μεταφέρουν όπλα.

10. Περαιτέρω μέτρα για την επάνοδο της κανονικής ζωής και της ελεύθερης κίνησης καθώς και το θέμα του αφοπλισμού των στασιαστών αφέθηκαν να συζητηθούν αργότερα.

Στην Πάφο ο Προεδρεύων της Δημοκρατίας μίλησε και σε συγκέντρωση πολιτών από τον εξώστη του ξενοδοχείου Πάλας όπου εξήρε την αντίσταση εναντίον των Τούρκων τονίζοντας:

"Απαντήσατε εις την ανταρσίαν ότι είμεθα όλοι αποφασισμένοι να αγωνισθώμεν διά την ελευθερίαν της πατρίδος μας. Δι' ημάς υπάρχει μία ενιαία Κύπρος και δι' αυτήν αγωνιζόμεθα. Διά τα δίκαια της Κύπρου θα συνεχίσωμεν τον αγώνα προσφεύγοντες εις τον Οργανισμόν Ηνωμένων Εθνών. Δεν πρόκειται ποτέ να συνθηκολογήσωμεν. Διά την επιτυχίαν του αγώνος μας απαιτείται αδιάσπαστος ενότης και πίστις εις την ηγεσίαν μας".